

บทเรียนที่ 4

คุณธรรมและจริยธรรม
ในการทำธุรกรรม^{อิเล็กทรอนิกส์}

สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม
ต่อการทำธุกรรมอิเล็กทรอนิกส์
2. ข้อแตกต่างระหว่างคุณธรรมและจริยธรรม
กับกฎหมายเกี่ยวกับการทำธุกรรม
อิเล็กทรอนิกส์
3. คุณธรรมและจริยธรรมในการทำธุกรรม
อิเล็กทรอนิกส์ที่บุคคลพึงมี

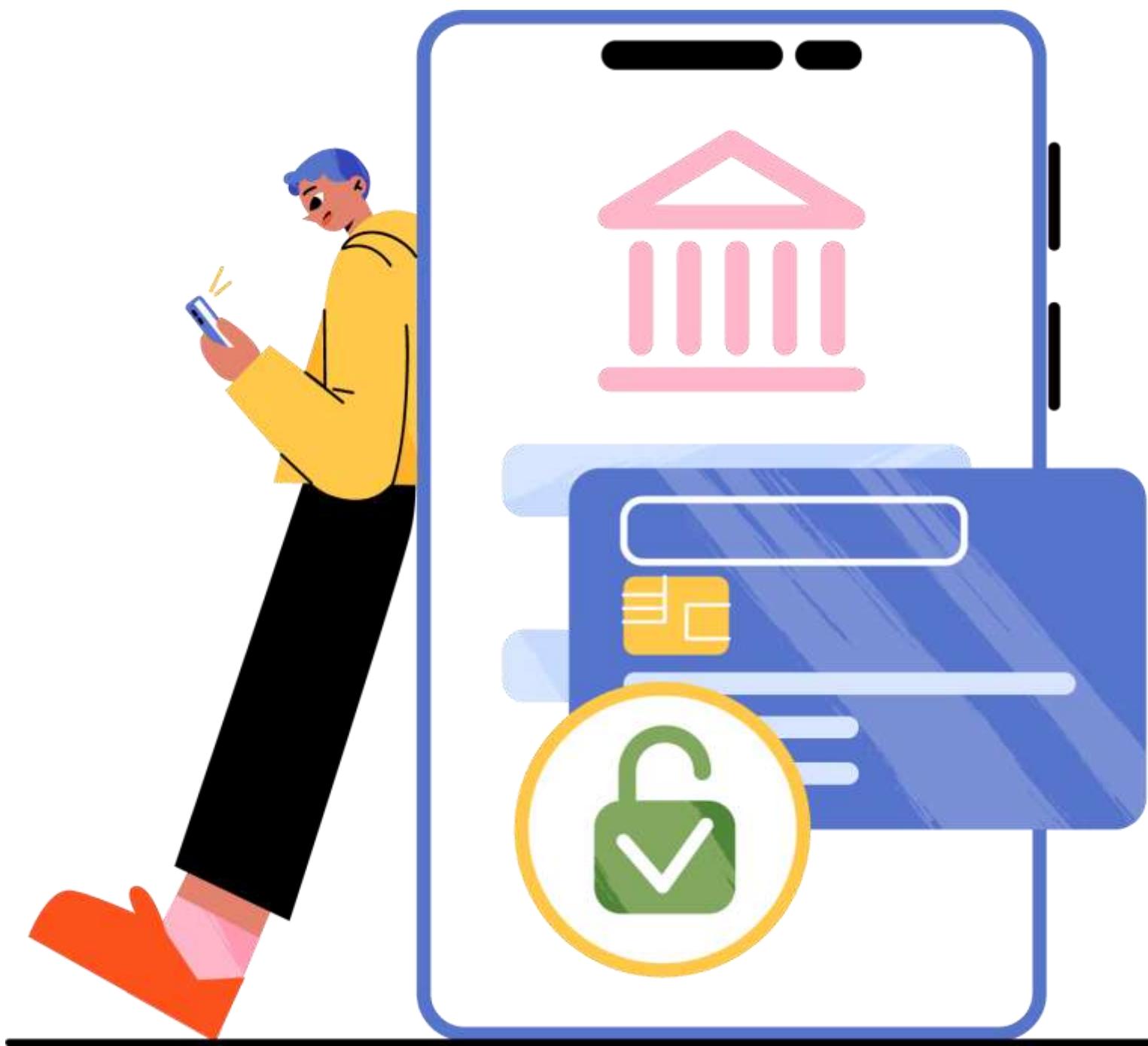
คุณธรรม หมายถึง สภาพของคุณงามความดีที่ถูกปลูกฝังขึ้นในจิตใจจนเกิดจิตสำนึกรักและรู้จักไตร่ตรองว่าสิ่งใดควรทำและสิ่งใดไม่ควรทำ ซึ่งมีพื้นฐานจากหลายประการ อาทิ หลักศีลธรรม ศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรม ประเพณี หลักกฎหมาย จรรยาบรรณวิชาชีพ

จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติตามความดีงามแห่งคุณธรรมที่มีอยู่ในจิตใจ ปรากฏเป็นสภาวะความดีงามในการแสดงออกทั้งทางกายและวาจา ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสังคมโดยรวม

1. ความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรม ต่อการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์

การทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์เป็นการทำธุรกรรมที่บุคคลไม่ได้อยู่ชิงหน้ากัน สร้างความสะดวกแก่ผู้ทำธุรกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการที่ผู้ทำธุรกรรมไม่ต้องเสียเวลาในการเดินทางไปทำธุรกรรม ด้วยสาเหตุนี้ทำให้มีความสุ่มเสี่ยงกว่าการทำธุรกรรมแบบปกติ ดังเห็นได้จากมีข่าวการละเมิดเกี่ยวกับการทำธุรกรรมออนไลน์ต่อเนื่องมาโดยตลอด ซึ่งข้อมูลจากตำรวจสอบสวนกลางเกี่ยวกับคดีที่มีผู้ต葵เป็นเหยื่อของอาชญาการเกี่ยวกับการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ในช่วงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2565 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2566 พบรการละเมิดจากการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ดังนี้

อันดับ	ประเภท	จำนวน (คดี)
1	หลอกหลวงซื้อขายสินค้าและบริการ	160,819
2	หลอกให้โอนเงินเพื่อทำงาน	50,536
3	หลอกให้กู้เงิน	43,193
4	หลอกให้ลงทุนผ่านระบบคอมพิวเตอร์	32,501
5	หลอกหลวงทางโทรศัพท์ (Call Center)	27,620

จะเห็นได้ว่าอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์มีเป็นจำนวนมาก ซึ่งการอาศัยมาตราการทางกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายจากการภาครัฐอย่างเดียวอาจจะไม่เพียงพอ จึงควรที่จะต้องมีการปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมต่อผู้ที่ทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ เพราะนอกจากทำให้บุคคลอดพ้นจากเป็นผู้กระทำความผิดแล้ว ยังช่วยให้บุคคลมีความเชื่อมั่นต่อการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ในทางกลับกันหากผู้ที่ทำธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ไม่มีคุณธรรมและจริยธรรม ก็จะทำให้มีผู้ถูกละเมิดจำนวนมากตลอดจนระบบความเชื่อมั่นต่อธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์หมดไป

2. ข้อแตกต่างระหว่างคุณธรรมและจริยธรรมกับ กฎหมายเกี่ยวกับการทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์

คุณธรรม จริยธรรม และกฎหมายเกี่ยวกับการทำธุรกรรม
อิเล็กทรอนิกส์ต่างก็เป็นกรอบที่ใช้ควบคุมพฤติกรรมของบุคคล แต่มี
ความแตกต่างกันบางประการ ดังนี้

1.

คุณธรรมเป็นกรอบที่ควบคุมสภาพจิตใจของบุคคล จน
แสดงออกมาในรูปแบบของการกระทำจริยธรรมที่ดีงาม
ส่วนกฎหมายมุ่งเน้นความประพฤติที่แสดงออกมาก่อนหน้านั้น
ไม่เข้าไปควบคุมถึงจิตใจ

2. กฎหมายที่เกี่ยวกับธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์เป็นกฎหมาย
เทคนิคที่นักกฎหมายสร้างขึ้น ไม่ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานของกฎหมาย
คีลธรรม ในทางกฎหมายเรียกว่า “**Mala Prohibita**” คือ
การกระทำจะเป็นความผิดหรือความชั่ว ก็ต่อเมื่อมีกฎหมาย
ห้าม โดยสามัญสำนึกบุคคลไม่สามารถทราบได้ว่าเป็น
ความผิด เพราะอาจจะไม่ได้ระบุต่อคุณธรรมและ
จริยธรรม

3. โทษของการฝ่าฝืนคุณธรรมและจริยธรรมเป็นเรื่องความผิด
บากหรือการฝืนมโนสำนึกส่วนการกระทำที่ผิดกฎหมาย
เกี่ยวกับธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์จะเป็นการกระทำที่มี
บทลงโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญา ซึ่งมีความชัดเจน
แน่นอนตามที่กฎหมายบัญญัติ

3. คุณธรรมและจริยธรรมในการทำธุรกรรม

อิเล็กทรอนิกส์ที่บุคคลพึงมี

คุณธรรมและจริยธรรมขึ้นพื้นฐานที่ผู้ทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์พึงมี ในเบื้องต้นก็
จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจรอบคุณธรรมจริยธรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อันเป็น¹
พื้นฐานสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมอื่น ๆ ซึ่งมีทั้งสิ้น 4 ด้าน ได้แก่

1. ความเป็นส่วนตัว (Information Privacy) ต้องเคารพสิทธิในการเป็นเจ้าของ และควบคุมข้อมูลของคู่สัญญาที่ตนทำธุรกรรมด้วย ไม่นำข้อมูลไปเปิดเผยหรือเผยแพร่ข้อมูลใด ๆ ให้แก่ผู้อื่น ตัวอย่างการละเมิดความเป็นส่วนตัวที่พบเห็นได้บ่อยครั้ง เช่น การสูมเข้ารหัสผ่านจำนวนมาก อิเล็กทรอนิกส์ของผู้อื่น การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปขายต่อ ส่งสแปม (Spam) เพื่อการโฆษณาการดักจับข้อมูลเพื่อส่งเสริมการตลาด

2.

ความถูกต้อง (Information Accuracy) ของข้อมูลของคู่สัญญา โดยจะต้องตรวจสอบก่อนการบันทึกข้อมูล ข้อมูลต้องมีความทันสมัยอยู่เสมอ โดยอนุญาตให้คู่สัญญาเข้าไปตรวจสอบความถูกต้องด้วยตนเองและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน

3. ความเป็นเจ้าของข้อมูล (Information Property)
เป็นการให้ความเคารพกรรมสิทธิ์ในการถือครองทรัพย์สิน เช่น ไม่ละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา ไม่ลอกข้อมูลโดยไม่อ้างอิง ตลอดจนใช้สิทธิเท่าที่เจ้าของสิทธิพึงจะอนุญาตให้ใช้ เช่น ใช้ได้แบบไม่เสียค่าใช้จ่าย หรือสามารถแบ่งส่วน (Share) ให้ผู้อื่นร่วมใช้สิทธิได้มากน้อยเพียงใด

4. การเข้าถึงข้อมูล (Data Accessibility) เป็นการเคารพสิทธิในการเข้าถึงข้อมูลที่แต่ละบุคคลกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ

จากคุณธรรมข้างต้น สามารถอธิบายเป็นประเด็นคุณธรรมและจริยธรรมย่ออย ๆ ที่บุคคลพึงมีได้ ดังนี้

1.

การพลิทธิหน้าที่ของผู้อื่นบุคคล ไม่ควรฉายโอกาสจาก การที่ธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นที่นิยมในปัจจุบัน และใช้ความรู้ความสามารถในการมีขอบเขตเมิดสิทธิของ ผู้อื่นด้วยการเจาะหรือทำลายระบบการทำงาน คอมพิวเตอร์ การปลอมแปลงตัวตนการสืบค้นข้อมูล ส่วนตัวของผู้อื่น ตัดต่อภาพบุคคลอื่น ไม่เอาชนะคู่แข่ง ด้วยวิธิการที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

2.

ซื่อสัตย์สุจริต อันเป็นคุณธรรมและจริยธรรมที่สำคัญที่สุดในการทำธุกรรมอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งความซื่อสัตย์สุจริตที่ผู้ทำธุกรรมบนโลกออนไลน์พึงมี ได้แก่

- ไม่สร้างข้อมูลคอมพิวเตอร์เท็จ (False Computer Data) หรือข้อมูลคอมพิวเตอร์ปลอม (Forged Computer Data) สร้างตัวตนจริงบนโลกอินเทอร์เน็ตสำหรับการทำธุกรรม
- ระมัดระวังการละเมิดทรัพย์สินทางปัญญา
- ไม่อวดอ้างหรือโฆษณาเกินความเป็นจริง
- นำเข้ามาอย่างถูกกฎหมายไม่หลบเลี้ยงภาษี

3. **มีจิตสาธารณะ** กรณีบุคคลพบเห็นการกระทำความผิด หรือเป็นเหยื่อจากการกระทำความผิดอย่างนิ่งเฉย ให้แจ้ง หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อไม่ให้ผู้กระทำผิดไปสร้างความเสียหายต่อบุคคลอื่นอีก

4. **รอบคอบ** อาย่าเพ่งมองเชื่อข้อมูลที่ได้รับมาหรือข้อเสนอที่เชิญชวนให้ตัดสินใจทำธุรกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ระมัดระวังการทำธุรกรรมในระบบคอมพิวเตอร์

5. **รู้เท่าทัน** ติดตามข่าวสาร โดยเฉพาะรูปแบบ
อชญากรรมทางธุรกิจหรือนิகส์ว่ามาในรูปแบบ
ใดบ้าง มีสติ ใช้ความรู้และวิจารณญาณ เพื่อประเมินดู
ว่ามีความน่าเชื่อถือเพียงใด

6. **ความรับผิดชอบ** หากเกิดข้อผิดพลาดใด ๆ ขึ้นจาก
ความผิดพลาดหรือโดยความประมาทเลินเล่ออย่าง
ร้ายแรง บุคคลควรจะต้องมีความรับผิดชอบต่อคู่สัญญา
นอกจากนี้ควรมีความรับผิดชอบต่อสังคม นำรายได้เข้า
สู่ระบบภาษีเพื่อนำไปพัฒนาประเทศชาติ หากเป็นการ
ขายสินค้าควรเป็นสินค้าที่ดี มีคุณภาพ ไม่ก่อให้เกิด
อันตรายกับผู้บริโภค